

Aan de gemeenteraad van Tubbergen

Zaaknummer
644073

Bijlagen
3

Onderwerp
Datum collegevergadering: 30 mei 2023, Raadsbrief 2023 nr. 40

Verzenddatum
30 mei 2023

Geachte raads- en commissieleden,

Waarover gaat deze brief?

In onze collegevergadering hebben wij gesproken over de motie Plastic Afval

Ons besluit

In onze vergadering hebben we besloten:

1. Geen Plastic, Metalen en Drankkartons respectievelijk Groente, Fruit en Tuinafval in te (laten) zamelen bij Maatschappelijke organisaties en bedrijven dan wel het gratis weg te laten brengen in verband met het ontbreken van een wettelijke basis en de regeling "Afval Goed Geregeld;
2. Niet over te gaan tot het inzamelen van luiers in verband met te hoge verwerkingskosten en het gebrek aan verwerkingscapaciteit;
3. De bijdrageregeling medisch afval in 2023 te evalueren en waar mogelijk bij te stellen.

Toelichting

De raad heeft op 8 november 2022 unaniem de motie "Plastic Afval" aangenomen. Daarin wordt het college opgedragen te onderzoeken welke financiële gevolgen het heeft voor de gemeente wanneer plastic kosteloos wordt opgehaald bij bedrijven en maatschappelijke organisaties, dan wel kosteloos door bedrijven kan worden gestort op een nader te bepalen locatie.

De raad geeft in de overweging in de motie aan dat:

- particulieren gratis plastic kunnen inleveren;
- er nog geen regeling is voor bedrijven waarbij zij gratis hun plastic afval kunnen inleveren of kunnen laten ophalen.

De raad constateert ook dat:

- Er in het bedrijfsleven grote hoeveelheden plastic bij het restafval terechtkomen;
- Het voor bedrijven financieel aantrekkelijk is om plastic afval gratis te kunnen inleveren.

Gelet op het hetgeen hiervoor is weergegeven, draagt de raad het college op te onderzoeken welke financiële gevolgen het heeft voor de gemeente wanneer plastic kosteloos wordt opgehaald bij bedrijven, dan wel kosteloos door bedrijven kan worden gestort op een nader te bepalen locatie. Tijdens de behandeling van de motie in de begrotingsvergadering van 8 november 2022 zijn aanvullende vragen gesteld over de luierinzameling, incontinentiemateriaal en GFT bij Maatschappelijke Organisaties (MO's).

Wet milieubeheer

Op basis van artikel 10.21 van de Wet milieubeheer is de gemeente verantwoordelijk voor het inzamelen van

huishoudelijk afval. Daar valt de inzameling van afval (waaronder plastic verpakkingen afval en groente, fruit en tuinafval) bij bedrijven niet onder. Het gaat hier om "Bedrijfsafval". Tot bedrijfsafval behoren die stoffen die een bedrijf produceert en waar het zich van ontdoet met geen ander doel dan ervan af te zijn, niet zijnde huishoudelijk afval. Bedrijven zijn zelf verantwoordelijk voor de verwijdering van al hun afval. De gemeentelijke afvalstoffenverordening is niet van toepassing op het inzamelen van bedrijfsafval.

Beantwoording motie

De raad vraagt om een onderzoek naar de kosten voor het ophalen van PMD dan wel GFT bij bedrijven en MO's dan wel het kosteloos weg te laten brengen. Dit is geen wettelijke taak van de gemeente. Het is ook niet mogelijk om alleen voor Tubbergen een inschatting te maken van die kosten. Enerzijds is de omvang van het in te zamelen PMD dan wel GFT bij MO's en bedrijven niet bekend. Anderzijds heeft Tubbergen niet genoeg massa aan PMD respectievelijk GFT waardoor het überhaupt onaantrekkelijk wordt voor een inzamelaar om het PMD respectievelijk GFT van bedrijven in te zamelen. Dan alleen tegen exorbitant hoge kosten.

Inmiddels heeft het Afvalfonds Verpakkingen in 2022 een regeling in het leven geroepen "Afval Goed Geregeld" waar bedrijven en MO's zich kunnen aanmelden voor het kosteloos aanbieden van PMD (plastic verpakkingen, drankenkartons en glas). Deze regeling is van 1 mei 2023 tot 31 mei 2023 opnieuw geopend. De reeds verstrekte PMD containers aan MO's worden niet ingenomen.

Voorgesteld wordt dan ook om, gelet op de regeling "Afval Goed Geregeld" en het ontbreken van een wettelijke basis, geen PMD dan wel GFT in te zamelen bij MO's en bedrijven dan wel het gratis weg te laten brengen.

De gehele communicatie rond deze regeling is in handen van het Afvalfonds Verpakkingen in samenwerking met Nedvang. De gemeente heeft hierin geen enkele taak. Om onze MO's en bedrijven hiervan toch op de hoogte te stellen is op 19 april 2023 het bijgevoegde persbericht uitgegaan. Daarnaast is in de Ondernemersbrief Tubbergen ook melding gemaakt van deze regeling.

Luierinzameling

De recycling is op dit moment zeer beperkt mogelijk. Er is sprake van zeer beperkte en kleinschalige recycling van luiers en incontinentiemateriaal in Nederland (en Europa). In Nederland heeft Afvalenergiecentrale ARN B.V. een proef gedraaid die in 2022 is uitgebreid. De capaciteit voor recycling is zeer beperkt (15 kton per jaar). Ook al zou de capaciteit snel worden uitgebreid dan nog is het de vraag in hoeverre dit rendabel en/of duurzamer is dan verbranden. 93% van de output (de slurry) wordt alsnog verbrand, ook omdat er nog zeer beperkte afzetmogelijkheden zijn van het secundaire product. Er zijn op dit moment ook nauwelijks alternatieven.

Kortom: Recycling is zeer beperkt mogelijk, en is vooral financieel of milieutechnisch niet duurzaam. Voorgesteld wordt dan ook om geen luiers apart in te zamelen om reden van te hoge verwerkingskosten en het gebrek aan verwerkingscapaciteit. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de bijgevoegde factsheet.

Incontinentiemateriaal respectievelijk medisch afval

Inwoners met een medische achtergrond werden door de invoering van DIFTAR in 2016 onevenredig benadeeld. Zij hebben over het algemeen meer medisch afval dan een gemiddeld huishouden. Om die reden is in 2016 de "bijdrageregeling tegemoetkoming medisch afval" in het leven geroepen. Nadat een inwoner een schriftelijke verklaring van een apotheek, huisarts of medisch specialist heeft overlegd, komt men in aanmerking voor een tegemoetkoming van maximaal € 120,- per jaar. Verklaard wordt dat als gevolg van een chronische ziekte of handicap extra (medische) afvalstoffen moet worden aangeboden. Daarnaast wordt voor hen tweewekelijks een extra route gereden voor de inzameling van dat medisch afval.

Deze bijdrageregeling wordt medio 2023 geëvalueerd. De raad wordt hierover met een separaat voorstel geïnformeerd.

Waarom deze raadsbrief?

In artikel 169, tweede lid, van de Gemeentewet staat dat wij de raad alle inlichtingen verschaffen die de raad voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft. Wij meenden er daarom goed aan te doen u van ons besluit op de hoogte te stellen. Wij stellen u voor deze raadsbrief voor kennisgeving aan te nemen.

Heeft u nog vragen?

Neem dan contact op met de raadsgriffier. Deze zal uw vragen aan ons college kenbaar maken. De griffier is te bereiken via telefoonnummer (0546) 62 80 00 of e-mailadres gemeente@tubbergen.nl

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Tubbergen,

de secretaris

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'J.L.M. Scholten'.

Ing. J.L.M. Scholten

de waarnemend burgemeester

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'J.H.M. Hermans-Vloedveld'.

J.H.M. Hermans-Vloedveld

Unaniem aangenomen
met toezegging wethouder

Keerpunt22

Ontvangen: 8 november 2022

Motie nr.: 2022-.. Oude Geerdink-1

Onderwerp: Plastic afval

De raad, in vergadering bijeen op 8 november 2022

Overwegende dat:

- particulieren gratis plastic kunnen inleveren.
- er nog geen regeling is voor bedrijven waarbij zij gratis hun plastic afval kunnen inleveren of kunnen laten ophalen.

Constaterende dat:

- Er in het bedrijfsleven grote hoeveelheden plastic bij het restafval terechtkomen.
- Het voor bedrijven financieel aantrekkelijk is om plastic afval gratis te kunnen inleveren.

Draagt het college op:

- Te onderzoeken welke financiële gevolgen het heeft voor de gemeente wanneer plastic kosteloos wordt opgehaald bij bedrijven dan wel kosteloos door bedrijven kan worden gestort op een nader te bepalen locatie.
- De raad uiterlijk in mei 2023 te informeren over de resultaten van dit onderzoek.

en gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening en naam:

Keerpunt22

Pim Oude Geerdink

Motie: Korte en gemotiveerde verklaring over een onderwerp waardoor een oordeel, wens of verzoek wordt uitgesproken

Wijze van indienen van een motie: een motie moet om in behandeling genomen te kunnen worden schriftelijk bij de voorzitter worden ingediend (art. 28 Reglement van orde).

PERSBERICHT

Tubbergen

Kosteloos verpakkingsafval inzamelen voor Tubbergse bedrijven en organisaties

De Stichting Afvalfonds is verantwoordelijk voor de inzameling en recycling van verpakkingen in het afval van alle huishoudens in Nederland. Die verantwoordelijkheid is nu uitgebreid met het verpakkingsafval van bedrijven en organisaties, dat lijkt op huishoudelijk verpakkingsafval. Binnenkort kunnen bedrijven en organisaties dit afval gratis laten inzamelen.

Het recyclebare verpakkingsafval van bedrijven bestaat uit: plastic verpakkingen, drankenkartons en glazen flesjes. Op dit moment wordt dit bedrijfsafval onvoldoende gerecycled. Het Afvalfonds gaat voor deze drie verpakkingen een inzamelsysteem organiseren waarvoor het fonds de kosten draagt. Bedrijven en organisaties kunnen dit aanvragen via de website van het Afvalfonds.

“We stimuleren inwoners en ondernemers om bewust en anders om te gaan met energie en grondstoffen. Door het afval te recyclen, besparen we nieuwe grondstoffen, energie én geld. Kortom, drie vliegen in één klap”, vertelt wethouder Ursula Bekhuis.

Wanneer in aanmerking

Alle organisaties in Nederland die verpakkingsafval hebben dat lijkt op huishoudelijk afval, kunnen zich via het loket aanmelden voor kosteloze inzameling van dit afval. Het Afvalfonds zorgt ervoor dat de plastic verpakkingen die toch nog in het restafval van bedrijven belanden, zo goed mogelijk worden gescheiden via na-scheidingsinstallaties en vervolgens gerecycled.

Bedrijven en organisaties komen in aanmerking als onderstaande vragen met ja te beantwoorden zijn:

- Zitten in uw afval consumentenverpakkingen (verpakkingen vergelijkbaar met huishoudelijk afval)?
- Bestaat dit afval uit plastic, drankenkartons (PD) en/of glas?
- Bent u in staat dit afval goed te scheiden (o.a. voldoende ruimte voor bakken en goede kwaliteit van afval scheiden)?
- Is het volume van deze verpakkingen hoger dan 240L per week voor PD en/of 240L per week voor glas?

Meer informatie over de inzameling is te vinden op: www.afvalgoedgeregeld.nl.

Einde persbericht

Tubbergen,
Taakveld Communicatie
E-mail: communicatie@noaberkracht.nl
Telefoon: (0546) 62 80 00

Factsheet luierreclycling

Bij veel gemeenten is er aandacht voor en interesse in de gescheiden verwerking van luiers en incontinentiemateriaal (verder genoemd luiers). Naarmate de totale hoeveelheid restafval per inwoner afneemt, neemt het percentage luiers in dit restafval toe. In het kader van het verder terugdringen van de hoeveelheid restafval wordt luiers daarmee een interessante stroom voor gescheiden inzameling en verwerking.

In het verleden was er in Nederland een fabriek voor de recycling van luiers, Knowaste in Arnhem. Deze is in 2007 failliet gegaan en daarmee kwam er een einde aan de separate recycling van luiers.

Wel heeft Orgaworld enige jaren luiers met het gft (groente-, fruit- en tuinafval) mee vergist. Er was dan ook geen sprake van recycling, maar een andere manier van verwerking dan verbranding via het restafval. Bij Orgaworld worden vanwege strengere regels voor het gebruik van compost niet langer luiers in het gft geaccepteerd en verwerkt.

Momenteel zijn er in Europa twee installaties operationeel waar luiers als monostroom ten behoeve van recycling verwerkt worden. Eén van deze twee operationele installaties staat in Italië en de andere is de installatie van ARN in Nederland. De installatie in Italië draait niet volcontinue en is nog (altijd) in de ontwikkelfase. De installatie van ARN in Nederland heeft eerst als proefinstallatie gedraaid en is in 2022 uitgebreid. De status van de installatie van ARN lichten we verderop in deze factsheet toe (onder operationele initiatieven).

Verkenning Rijkswaterstaat

In 2021 heeft adviesbureau Tauw voor het kernteam luierketen (Rijkswaterstaat, NVRD en ministerie VWS) een verkenning uitgevoerd van de knelpunten en oplossingen voor het sluiten van de keten voor luiers en incontinentiemateriaal. Het doel van deze verkenning was om de knelpunten bij inzameling en hoogwaardige recycling van luiers in kaart te brengen. Het kernteam wilde graag weten waarom de voorziene schaalgrootte nog niet tot stand was gekomen en begrijpen welke instrumenten zouden kunnen bijdragen om te komen tot de gewenste situatie.

Bij deze verkenning is zowel gekeken naar de belemmeringen op het gebied van het ontwerp, de inzameling als de verwerking van luiers en het incontinentiemateriaal. Uit de verkenning is naar voren gekomen dat er niet één dominante reden is dat de recycling van luiers nog geen grote vlucht heeft genomen. Voor wat betreft de verwerking zijn als belangrijkste knelpunten geïdentificeerd dat:

- “Er tot op heden onvoldoende tot beperkte mogelijkheden tot afzet van secundaire producten zijn en het niet duidelijk is of en binnen welke termijn hiervoor de gewenste einde afval status kan worden verkregen;
- Er is een onrendabele top voor recycling versus het verbrandingsscenario.” (Verkenning van knelpunten en oplossingen voor het sluiten van de keten voor luiers en incontinentiemateriaal, Tauw, 10 december 2021, blz. 27)

Geconcludeerd wordt dat het een combinatie van factoren is die er voor zorgt dat er nog geen sprake is van grootschaliger recycling van luiers in Nederland. Uit de inventarisatie is gebleken dat door gemeenten, ontwikkelaars van recyclingtechnologie, investeerders en producenten nog steeds actief wordt gekeken om grootschalige verwerking mogelijk te maken voor de Nederlandse markt. Ondanks dat al de nodige maatregelen en randvoorwaarden zijn ingevuld om dit mogelijk te maken, zijn er ook nog de nodige risico's en onzekerheden die er voor zorgen dat er nog weinig feitelijke

verwerkingscapaciteit is gerealiseerd. Het gegeven dat de markt voor verwerking zich vooralsnog in een vroege ontwikkelingsfase bevindt, leidt er toe dat partijen soms nog wat afwachtend zijn tegenover elkaar.

Initiatieven verwerking luiers

Er zijn, zoals in de verkenning van Rijkswaterstaat al werd geconcludeerd, diverse partijen die zich hebben gericht op of richten op de ontwikkeling van verwerkingsmethodieken voor luiers en incontinentiemateriaal. Onderstaand een kort overzicht van de initiatieven en de huidige stand van zaken rondom deze initiatieven.

Operationele initiatieven

ARN

ARN heeft, zoals gezegd, één van de twee installaties die in Europa operationeel zijn en waar luiers als monostroom ten behoeve van recycling verwerkt worden. De installatie van ARN verwerkt luiers op basis van thermische druk hydrolyse (Elsinga TDH). Deze installatie is begin 2019 in bedrijf genomen en in 2021 uitgebreid, waarmee de verwerkingscapaciteit vanaf begin 2022 15 kton luiers per jaar is. De installatie van ARN is nieuw en nog niet eerder op deze schaal operationeel geweest.

De installatie van ARN scheidt het aangeleverde materiaal in kunststof agglomeraat en een slurry. De installatie heeft te kampen gehad met de nodige aanloopproblemen. Inmiddels is gebleken dat het herwonnen materiaal, de kunststof agglomeraat (ca. 7% van het aangeleverde materiaal) vooralsnog goed kan worden afgezet aan kunststof recyclers. De slurry werd tot begin 2022 afgevoerd naar de rioolwaterzuivering (rwzi), maar omdat dit tot problemen leidde en het Waterschap de slurry niet meer op de rwzi wenst te ontvangen is besloten om (vooralsnog) de slurry af te voeren naar een verbrandingsinstallatie. ARN onderzoekt momenteel of ze de slurry zelf kunnen opwerken tot een af te zetten grondstof.

ARN heeft begin 2022 opdracht gegeven voor het uitvoeren van een LCA (levenscyclusanalyse) van hun verwerkingstechniek. De uitkomsten van deze LCA zijn van belang voor de toekomst deze installatie en de techniek (Elsinga TDH).

Omrin

De afgelopen jaren is ook veelvuldig in het nieuws geweest dat Omrin van luiers biogas gaat maken. Hiervoor is de afvalscheidingsinstallatie voor huishoudelijk restafval uitgebreid met een nieuw type scheidingsinstallatie, de Dano-trommel. Luiers en ander organisch restmateriaal worden door deze Dano-trommel uit het restafval gewonnen en geschikt gemaakt om te worden omgezet in biogas (vergisting).

De organische fractie van luiers en ander organisch materiaal in het restafval wordt in deze Dano-trommel selectief verkleind en vervolgens verder fijngemaakt, afgezeefd en geschikt gemaakt voor vergisting. Het niet-organische deel van de luiers wordt als onderdeel van het huishoudelijk restafval verbrand. Bij deze installatie is dus geen sprake van recycling van luiers met herwinning van grondstoffen, maar het scheiden van de organische fractie van luiers van het huishoudelijk restafval.

Overige initiatieven

Uit de verkenning uitgevoerd door Tauw in opdracht van Rijkswaterstaat kwam naar voren dat in Nederland gesproken wordt over de volgende technologieën:

- Elsinga TDH proces
- FaterSMART
- Diaper Recycling Europe

- Dano trommel

Het gaat hierbij nog niet om 'proven technology', maar om 'first time' technologieën.

De laatste techniek wordt toegepast door Omrin en dit betreft, zoals op de vorige pagina reeds vermeld, geen luierrecycling. De enige in Nederland operationele installatie voor de recycling van luiers, die van ARN, is conform het Elsinga TDH proces. De andere in Europa operationele (pilot-) installatie, die in Italië, maakt gebruik van de FaterSMART technologie.

Naast ARN zijn er de afgelopen jaren diverse initiatieven geweest op basis van een van de drie genoemde recyclingtechnieken.

Zo hebben initieel AEB en later Renewi in samenwerking met Fater getracht een installatie te realiseren op basis van de FaterSMART technologie. Deze initiatieven zijn inmiddels gestrand en onlangs heeft Fater besloten om niet verder te gaan met de 'afzet' van deze techniek in Nederland vanwege knelpunten, die ook in de verkenning van Rijkswaterstaat naar voren kwamen.

Ook andere initiatieven (Innovationteam, AEB, GMB en Twence), die in de afgelopen jaren de voornemens geuit hebben om een luierrecyclinginstallatie te gaan bouwen, zijn allen gestaakt en hebben deze voornemens niet meer.

Wel zijn er nog enkele (startende) initiatieven, die een installatie overwegen op basis van de Elsinga TDH technologie, zoals de installatie van ARN. De belangrijkste daarvan is het initiatief van Meerlanden. Meerlanden is voornemens om een installatie met een productiecapaciteit van 25 tot 30 kton per jaar conform de Elsinga TDH techniek te bouwen, waarbij ook wordt gekeken naar de mogelijkheden voor het herwinnen van de superabsorbers. Iets dat in de installatie van ARN, die op dezelfde techniek is gebaseerd, nog niet plaats vindt.

Cirkelwaarde

Binnen de samenwerking Cirkelwaarde, waar naast ROVA ook Circulus en AVU onderdeel van uit maken, zijn we volop bezig om te kijken naar de mogelijkheden om luiers te recyclen¹ en daarmee het volgen van de initiatieven.

Dit heeft geleid tot een vijfjarig contract voor de verwerking van 1200 ton luiers met ARN. In de zomer van 2021 is Cirkelwaarde gestart met een vijfjarige pilot van de recycling van luiers en incontinentiemateriaal bij ARN. Aan de hand van de pilot wordt getoetst of de verwerkingsroute goed werkt, duurzaam is en of het voldoende perspectief biedt op lange termijn.

Speciale aandachtspunten tijdens de pilot zijn de verspreiding van microplastics, geuroverlast en besmetting met pathogenen of medicijnresten.

Vanuit Cirkelwaarde onderhouden we ook nauwe contacten met het initiatief van Meerlanden (zie overige initiatieven). Zij zijn voornemens een installatie te bouwen met een productiecapaciteit van 25 tot 30 kton per jaar. Dit volume wordt in principe aangeleverd vanuit hun deelnemende gemeenten. Indien er extra volume (luiers) nodig blijkt zal Meerlanden hierover in overleg treden met CirkelWaarde.

CirkelWaarde zal met kennis en tonnages een bijdrage blijven leveren aan de ontwikkeling van nieuwe oplossingen. De bereidheid van de verwerker om transparantie en inzicht te geven in de

¹ Hierbij kijken we niet alleen of deze mogelijkheden er zijn, maar ook naar de bijbehorende milieuprestaties en kosten.

verwerkingstechniek en de bijkomende milieubelasting (emissies, energieverbruik en CO₂-uitstoot) is daarbij steeds een vereiste.

Beschikbaarheid (aanvullende) verwerkingscapaciteit

Cirkelwaarde heeft, zoals vermeld, een vijfjarig contract voor de verwerking van 1200 ton luiers gesloten met ARN. Dit is niet voldoende voor de luiers die nu al separaat worden ingezameld binnen het verzorgingsgebied van deze drie organisaties (naar schatting zo'n 40.000 ton luierafval). Er is niet meer capaciteit binnen deze installatie beschikbaar.

Rondom alle initiatieven voor recycling van luiers zijn nog de nodige onzekerheden, bijvoorbeeld over de afzet van de verkregen grondstoffen, economische haalbaarheid of het milieurendement van de technieken. Onduidelijk is of de initiatieven, net als bij ARN, daadwerkelijk leiden tot de bouw van verwerkingsinstallaties.

De verwachting is dan ook dat er nog lange tijd veel te weinig recyclingcapaciteit zal zijn om luiers en incontinentiemateriaal op serieuze schaal te verwerken.

Advies ROVA

ROVA adviseert haar deelnemende gemeenten om vooralsnog niet in te zetten op de gescheiden inzameling van luiers, indien deze inzameling in de gemeente vanuit het verleden (Knowaste, Orgaworld) nog niet is ingeregeld. Er is vooralsnog nog een lange tijd geen verwerkingscapaciteit voor deze luiers vanuit de ROVA gemeenten. Gescheiden inzamelen en vervolgens alsnog met het restafval verbranden is, mede vanwege de beeldvorming over gescheiden inzamelen, geen wenselijke situatie.

Wel kan vanuit de gemeente worden ingezet op preventie door middel van communicatie over of stimulering van wasbare luiers.